

"שחקי שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אאמין,
כי עודני מאמין בך..."
שאול טשרניחובסקי

בדרך שלנו הקוד האתי

בית הספר הניסויי לילדים מאושפזים
במרכז הרפואי הדסה

בוועדת ההיגוי להכנת הקוד האתי השתתפו:

עדנה פינצ'ובר מנהלת ביה"ס
אלה אברמי רכזת מחלקת פסיכיאטריה
דורית דוד סייעת
יסמין סלאח מורה
יפעת אחרק מורה
מירה קלף-אסולין סגנית מנהלת
סלימה אבואהים רכזת מחלקת כירורגית ילדים
רחל יעקובסון מטפלת באמנות ומובילת הניסוי

הנחייה, כתיבה וליווי הוועדה:

הנחייה, כתיבה וליווי הוועדה
ד"ר שי נחשתאי

חשוון תשע"ד / אוקטובר 2013

כל המנוסח במסמך זה בלשון נקבה
מתייחס באופן שווה לשני המינים

המרכז החינוכי הטיפולי, ביה"ח הדסה עין כרם והר הצופים, ירושלים 91120
טלפון 02-6776843 ; פקס 02-6777639 ; דוא"ל ednapi@hadassah.org.il
אתר אינטרנט: www.hadassahschool.com

חזון ביה"ס

בית הספר הינו מקום בטוח ותומך, המאפשר למידה רלבנטית ויצירתית ומעניק תקווה לילדים המאושפזים ולמשפחותיהם

דבר המנהלת

בבית הספר הניסויי הדסה נמצאת קהילת תלמידים רב גילאית ורב תרבותית, המגיעה לבית החולים עקב מחלה. רובם המכריע של הילדים שוהים בבית הספר לתקופות קצרות, אך משמעותיות. תקופת האשפוז היא תקופה בלתי נשכחת ולפעמים נצורה בזכרונותיו של הילד כל ימי חייו, בשל חוויות של איבוד שליטה, כאב, חשש ודאגה.

קהילת עובדות החינוך של בית הספר כוללת מורות, מטפלות, סייעות ומתנדבים. זו קהילה רב תרבותית, הכוללת עובדות יהודיות, ערביות, דתיות מזרמים שונים ושאינן דתיות. עובדות החינוך הציבו לעצמן מטרה לעודד את ההתפתחות הטבעית של הילד החולה ולחזק אצלו את תחושת השליטה. בית הספר פועל בתוך מחלקות הילדים בבתי החולים של הדסה, ונותן מענה לילדים המאושפזים שמגיעים לבית החולים בלא הבדל של משך זמן, מחלה, מוצא, גיל, דת או מין.

זה הרגע לתהות כיצד נהיה נאמנים לערכים ולנורמות שהסכמנו עליהם.

מטרת הקוד לעודד שיח מתמיד על מצבי קונפליקט, לשמר את השיח האתי במודעות של הצוות כל העת ולהשתמש בקוד כמסמך חי, מדובר ומעורר שאלות של בחינה עצמית וראייה ביקורתית. יחד עם זאת, חשוב להיות מודעים לכך, שהקוד האתי מכונן אותנו להתנהגות מחייבת האומרת, שבמצבים שבהם היחיד יעמוד בפני סתירה בין הערכים האישיים שלו לערכים האתיים של הארגון, הערכים ההומניסטיים והאתיים שהסכמנו עליהם יקדימו את הערכים האישיים.

מיטיב לבטא את רוח הקוד המשורר הלבנוני ג'ובראן חליל ג'ובראן במילותיו המופלאות:

**"בְּכִמְיָהֶתָּךְ אֶל הַנְּעִלָה שְׁבָךְ טָמֵא טָבָךְ,
וּבְכִמְיָהֶה זֹה הוֹנֵה בְּכֶם כְּלָכֶם."**

(תרגום נועה זאלוד, 1975)

מורכבות בית הספר מתבטאת, בין השאר, בעובדה שהוא פועל כארגון חינוכי בתוך ארגון רפואי, תוך הקפדה על שיתופי פעולה בין-מערכתיים, הפרייה הדדית והתייחסות הדדית, למען החלמתו ואיכות חייו של הילד המאושפז.

בחרנו לכתוב קוד אתי בית ספרי כדי להסכים על מערכת ערכים, שיתרמו לאקלים של מרחב בטוח, מוגן ומאוזן כלפי מגוון התרבויות בבית הספר ובעל מחויבות לאיכות ולמקצועיות.

הקוד האתי מחדד את הזהות המקצועית והבית ספרית שלנו. הוא נוגע בשאלות רבות: כיצד נבטיח את תחושת הביטחון, הכבוד והערך העצמי של תלמידינו? כיצד נוכל להעצים את המידות הטובות והדאגה לזולת? כיצד נטפח דפוסי עבודה שיתופיים בצוות רב מקצועי? מי אנחנו מול עצמנו ומול מורים בבתי ספר אחרים?

הדבר שעמד לנגד עינינו בכל שלבי כתיבת הקוד היה ליצור קוד אתי, שיהיה "במידת האדם". איננו רוצים להכריז על קוד אתי שרק מתי מעט יכולים לנהוג לפיו. הקוד האתי שלנו הינו קוד הלוקח בחשבון חוזקות וחולשות אנושיות. חשוב שנבסס את ההצהרה והמעשים החינוכיים שלנו ברובד ערכי, מוצק, מודע ובעל עמידות גבוהה. עיקר תפקידו של הקוד האתי בא לביטוי ברגע שבו אנו פוגשים מציאות, שיש בה שני ערכים סותרים הנפגשים זה מול זה.

פתח דבר

אמות מידה מקצועיות וארגוניות וסטנדרט התנהגותי מחייב לכלל צוות ביה"ס, לרבות בעת תהליך קבלת ההחלטות (בעיקר ב"תחום האפור") ולמניעת שימוש בלתי הולם בכוח.

הקוד האתי אינו עומד בסתירה לקודים מקצועיים אחרים של עובדי חינוך בביה"ס אלא בא כהשלמה להם. הוא מהווה בסיס לתכנית אתיקה מקיפה רב-שנתית, הכוללת תהליכי לימוד והטמעה מגוונים, ובהיותו תוצר פנימי הוא נתון להערכה מחודשת, לדין ואף לשינויים עתידיים.

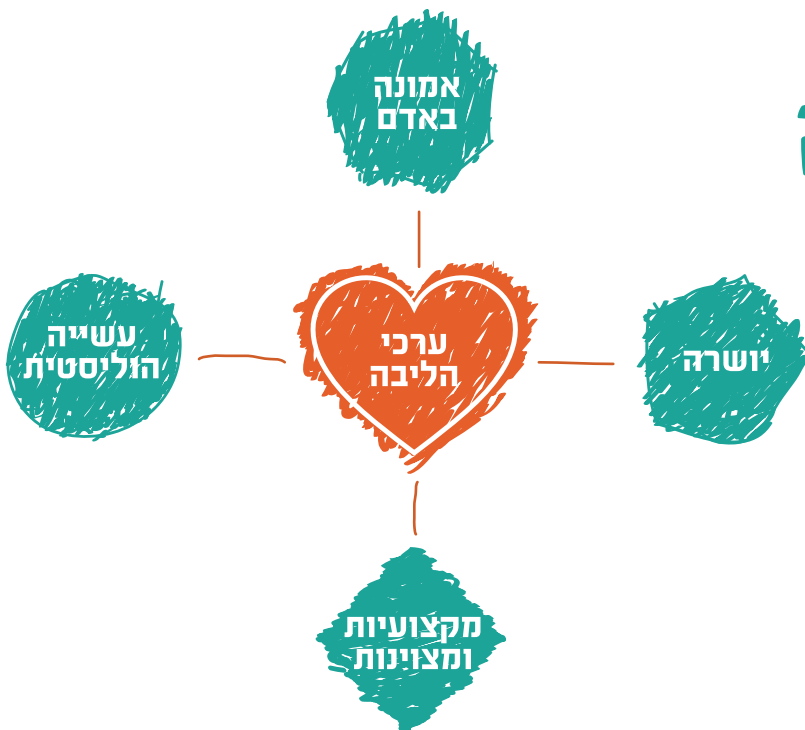
בבסיס הקוד עומדים ארבעה ערכי הליבה, המהווים את ה"אני מאמין" של ביה"ס, תוך שהם מתייחסים לכלל תחומי העשייה בביה"ס ולבעלי העניין השונים שלו - גורמים פנימיים (הסביבה הפנים ארגונית) וחיצוניים. ההתייחסות לערכי הקוד היא כמכלול ואין סדר עדיפות בהצגתם לעיל.

האתיקה היא תורת המידות הטובות, המתארת את הטוב והראוי שיבחר לו האדם ואת הרע שעליו להתרחק ממנו. הקוד האתי הוא כמצפן וכמגדלור שמנחה, מכוון ומתווה רף של מערכת ערכים, שהם קני המידה המוסריים להתנהגות ראויה והולמת הנדרשת ממורי ביה"ס ומעובדיו. הקוד האתי מהווה מעין תעודת זהות ערכית-נורמטיבית של ביה"ס, משקף את רוחו, ערכיו ורמתו האתית ומהווה כלי ארגוני-ערכי למימוש חזונו ויעדיו.

הקוד האתי של ביה"ס אינו תקנון משמעתי והוא אינו מחליף את חוקי המדינה או את חוזרי מנכ"ל משרד החינוך. הוא מהווה נדבך נוסף של עקרונות וערכי ביה"ס, המבוססים על ערכי היסוד של הדמוקרטיה הישראלית. לערכים אלה מותאמים כללי פעולה ונורמות התנהגות אתיים, המגדירים את הראוי והנשאף המשותפים, משרטטים גבולות ומחדדים את המחויבות והמודעות האתית-חינוכית. בכך הם מקבעים

ערכי הליבה

ערכים אלה ינחו אותנו בפעולותינו. אנו מאמינים בהם, מחויבים להם, נהיה נאמנים להם ולאורם ניתן דוגמה אישית בהתנהגותנו.

כצוות רב-תרבותי נטפח הכרה של התרבויות השונות בקרבנו, נתחשב ונכבד איש את דעהו.

אנו, צוות ביה"ס, נחזק את האמונה בטוב ובמוסרי כיעד אנושי אוניברסלי.

נפעל מתוך חירות היצירה ונעודד את השימוש בדמיון והיכולת לחלום.

אמונה באדם

נפעל מתוך אמונה בזכות הילד לאושר ולתקווה, בעוז רוחו להצליח ולשנות ולשלב חיי רוח ומעשה

נעודד ונטפח חשיבה סקרנית, המשלבת דיאלוגים רגשיים, קוגניטיביים וחברתיים מתוך גישה הומניסטית.

ההכרה בכאב, האפשרות לחמול וזכות הילד לתנאים המאפשרים למידה והצלחה, היא נקודת המוצא באחריותנו החינוכית והחברתית.

אנו מאמינים בזכותו של כל איש חינוך להגיע למימוש עצמי, על ייחודו ומהותו, תוך חיזוק אמונתו בעצמו וביכולותיו.

עשייה הוליסטית

אנו, צוות ביה"ס, נקדם ונפתח עבור הילדים תכנית הוליסטית, המשלבת היבטים לימודיים, רגשיים, חברתיים וערכיים לביטוי כישוריהם המגוונים.

נעודד חיבור ועשייה משותפת של ילדים ממוצא עדתי או אתני שונה.

נעודד קידומן של תכניות ביה"ס, תוך שיתוף פעולה בין המחלקות ומתן דגש על תפיסה כוללת ומודעות ארגונית משותפת בין הקמפוסים.

נקפיד לשתף את הצוות הרב-מקצועי הרלוונטי במידע הנוגע לילדים ומשפחותיהם.

ניזום ונקדם את הקשר של הילדים ומשפחותיהם עם מסגרות החינוך שלהם בקהילה.

נטפח את הרב-מקצועיות בין הגורמים ואנשי המקצוע, הלוקחים חלק בטיפולם של הילדים בבית החולים.

מקצועיות ומצוינות

אנו, צוות ביה"ס, נשאף ונחתור למצוינות בכל תחומי עבודתנו

אנו, הנהלת ביה"ס,

נדאג לרווחת הצוות החינוכי ולאווירה טובה, נגבה את העובדים ונעודד את התפתחותם בהדרכה ותמיכה.

אנו רואים עצמנו

אחראים על התמחות והתעדכנות מקצועית מתמדת ונבסס תרבות של למידת עמיתים תוך נדיבות ושיתוף הדדי בידע ובמידע.

נקיים עם עמיתנו

יחסי עבודה המושתתים על שיתוף פעולה, כבוד הדדי, הערכה, אכפתיות וסיוע בעת קושי.

ניצור

סביבת עבודה בטוחה ומוגנת, תוך טיפוח נורמות של שקיפות, הרחבת הדעת ומעורבות בית ספרית.

נתכנן ונבצע

את פעילויותינו באופן מיטבי בהתאם לכללי המסגרת.

נייצג את ביה"ס

ואת תפקידנו בפני גורמים חיצוניים כאנשי חינוך בצורה מקצועית, מכבדת וראויה.

נקפיד על דיוק,

אמת ומהימנות בפרסום המידע היוצא תחת ידנו.

נשמור על סודיות

במסגרת עבודתנו בביה"ס ומחוצה לו ונפעיל שיקול דעת מקצועי במקרים שיש בהם חשש לסיכון.

ננצל את הזמן

העומד לרשותנו באופן ראוי.

נדאג שסביבת עבודתנו

תהיה ראויה לפני תחילת פעילותנו, במהלכה ולאחריה.

נפעל בראיה סביבתית

תוך שימוש חסכוני בחומר, מיחזור וניצול משאבים קיימים.

נעניק לכלל הילדים

את המרחב לביטוי המורשתי והתרבותי שלהם.

נפעילות עם הילדים

ומשפחותיהם שלא במסגרת שעות עבודת ביה"ס תיעשה בשקיפות.

יושרה

התחייבות

נכבד את הילד החולה ואת זכויותיו באשר הם וניתן מענה חינוכי אדיב ומיטבי לצרכיו הייחודיים בכל מקום ובכל דרך, על פי שיקול דעתנו המקצועי וללא שיקולים זרים.

התחייבות

נביע תודה או הערכה בצוות בדרכים מילוליות או בביטוי סמלי.

התחייבות

נימנע מניצול לרעה של מעמדנו ותפקידנו כלפי תלמידינו ומשפחותיהם וכלפי אנשי צוות הכפופים לנו לצורך קידום עניינינו הפרטיים.

התחייבות

ניתן דוגמה אישית בהתנהלותנו ובמעשינו בבחינת "נאה דורש - נאה מקיים".

התחייבות

נימנע מקבלת טובות הנאה ומקבלת מתנה פרטית, מעבר לביטויי הוקרה סמליים

התחייבות

אנו, צוות ביה"ס, נקפיד לפעול בכל תחומי עבודתנו החינוכית בניקיון כפיים, בנימוס, ביושר וביושרה אישית וארגונית, תוך שמירה על הגינות ואמינות.

התחייבות

נפעל, בעת מפגשנו עם ילדים ומשפחות מתרבויות ומדתות שונות, בשוויוניות וללא משוא פנים, בלי הבדל גזע, מין, דת, השתייכות לאומית, או מעמד, תוך גילוי נאמנות לעקרונות הגישה הרב-תרבותית והכלתה.

